Nᵉʳ 131

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srodę dnia 31 Października v. s. 1823 Roku.

Wiadomości Krajowe.

Ostatnia data gazet sankt-petersburskich jest dnia 23 października.

Cesarz Jegomość raczył przybyć z ziemi Bessarabskiey, wśród radośnych okrzyków ludu, do miasta *Mohilewa*, d. 30 września po południu o godzinie 2giey, gdzie Nayjaśnieyszy Pan, w przygotowanym dla Siebie domu miał obiad. Do *Bracławia* Jego Cesarska Mość przybył tegoż dnia o godzinie 10 wieczorem, i po zmianie koni, wyjechał do miasteczka *Kropiwny*, a w przygotowanym dla Nayjaśnieyszego Pana domu miał nocleg, zkąd wyjechał do *Tulczyna*. Przez czas podróży Jego Cesarskiey Mości miasto *Bracław* było oświecone.

Cesarz Jegomość d. 6 października, o godzinie 7 z południa raczył przybydź do miasta *Humania*, u rogatki spotkany przez mieyscowego Horodniczego i wielkie zgromadzenie ludu, który Wysokiego Podróżnego przeprowadzał do domu Hrabi *Potockiego*, gdzie Nayjaśnieyszy Pan raczył mieć nocleg. Nazajutrz Monarcha słuchał mszy ś. w cerkwi soborney, a potym jezdził do ogrodu Hrabi *Potockiego*, zwanego *Sofijówką*, zkąd w pożądanym stanie zdrowia wyjechał traktem do *Nowego-Mirgorodu*. *(G. S. P.)*

Czytamy w *Konserwatorze* z *Petersburga* pod dniem 22 października: JW. Rzeczywisty radca tayny, *Tatiszczew*, przybył do tuteyszey stolicy ze *Lwowa*.

Po otrzymaney urzędowey wiadomości, o wstąpieniu na stolicę papiezką Papieza, *Leona XII*, udzieloney w sobotę d. 20 t. m., przez JO. Xcia Ministra spraw duchownych, JW. Metropolicie obrządku łacińskiego, nazajutrz w niedzielę, Pasterz ten udał się do kościoła parafialnego katolickiego, dla spiewania *Te Deum*, na które zaproszeni byli Ministrowie dworów katolickich, przy dworze Rossyyskim akkredytowani.

Dalszy ciąg postanowienia o podawaniu xiąg kupieckich do poświadczenia, prócz ustanowionych Ukazem 24 listopada 1821 roku. (Ob. N. 130).

Naywyższy Ukaz dnia 24 listopada 1821 roku.

Postanowieniami o poborze herbowym i aktowym, wydanemi przy manifeście 1812 roku 11go lutego, uczynione zostało oznaczenie w rozkładzie tych poszlin dla proporcyonalnieyszego ich pobierania. Doświadczenie kilku lat wskazało konieczną potrzebę dopełnienia tych postanowień prawidłami w większych szczegółach, na skutek czego Rozkazujemy:

V. O papierze na xięgi kupieckie.

44) Wszyscy, tak Rossyscy, jako i zagraniczni kupcy, równie i szlachta do gildy zapisana, goście cudzoziemscy i włościanie handlujący, powinni mieć potrzebne do swego przemysłu xięgi, ustawą o bankrutach przepisane, i utrzymywać je stosownie do tey ustawy.

45) Xięgi te we wszystkich sądowych roztrząsaniach, powinny bydź przyymowane za prawne dokumenta, i dla tego nie obowiązując handlujących utrzymywać ich na osobnym papierze herbowym, i nie określając ich formatu, ale dla większey dogodności zostawując to do ich woli, postanawia się dla nich za nieuchybny obowiązek, podawać poniżey tu wymienione xięgi, dla poświadczenia z przyłożeniem pięczęci i uzyskaniem za to poszliny.

46) Poszlina ta oznacza się rozległością handlu, i przeto w tym względzie handlujący dzielą się na trzy klassy.

47) Do pierwszey klassy należą kupcy pierwszego rzędu (*pierwostatejnyje*) i 1 gildy, goście zagraniczni i włościanie handlujący za świadectwami pierwszego rodzaju.

48) Do drugiey klassy należą kupcy 2 gildy i włościanie handlujący za świadectwami drugiego rodzaju.

49) Do trzeciey klassy należą kupcy 3 gildy i włościanie handlujący za świadectwami trzeciego i czwartego rodzaju.

50) Xięgi, liczba kart w każdey, i poszlina od nich, oznacza się następującym sposobem:

1) Dla handlujących 1szey klassy:
   a) Zurnał 150 kart 2 rubli poszliny od karty.
   b) Kassa 100 kart 2 rubli. — — — —
   c) Główna Xięga czyli Haupt-Buch, Gross-Buch — 50 kart 2 rub.
2) Dla handlujących 2giey klassy:
   a) Zurnał 150 kart 1 rubel poszliny od karty.
   b) Kassa 100 kart 1 rubel — — — —
   c) Główna xięga 50 kart 1 rubel. — —
3) Dla handlujących 3ciey klassy:
   a) Przychodu 50 kart 20 kop. poszliny od karty.
   b) Rozchodu 50 kart 20 — — — — — —

51 Przy corocznem objawieniu kapitałów swoich, kupcy obowiązani w tymże czasie podadź do Magistratu, Ratusza, lub Rady mieskiey (*Dumy*) podług przynależenia, równie procenta od swych kapitałów, jako i xięgi wyżey ustanowione, z numerowanemi w nich kartami, pospołu z naznaczoną od nich poszliną.

52) Magistrat, Ratusz, lub Duma przyymuje te pieniądze, sprawdza numeracyą kart xiąg podanych i po podpisaniu przez jednego z członków i sekretarza, na ostatniey stronicy liczby ich w każdey xiędze, takoż, kiedy mianowicie i jak wiele poszlin uzyskano, wyciska pieczęć, wydaje xięgi składającemu, odsyła pieniądze do kaznaczeystwa przy kommunikacyi, i nie pierwey aż po wypełnieniu tego, czyni swoje rozrządzenia względem zapisywania kupców podług gildy.

53) Prawidła podawania xiąg przez włościan handlujących i opłaty od nich poszlin, poniżey są przepisane.

54) Numerować należy każdą kartę licząc w niey dwie stronicy, i od każdey numerowaney karty płacić ustanowioną poszlinę.

55) Jeżeli jakakolwiek z tych xiąg będzie skończoną przed upłynieniem roku, wtedy kupiec, nie czekając wyżey ustanowionego w artykule 51 terminu, powinien podadź nową xięgę do Magistratu, Ratusza lub Dumy, dla jey poświadczenia i wyciśnienia pieczęci; i przy tém opłacić ustanowioną poszlinę.

56) Xiąg zawierających liczbę kart mnieyszą od naznaczoney w artykule 50, do poświadczenia nie przyymować.

57) Zresztą każdy kupiec, miarkując po roz-

ległości swoich obrótów, może w xięgach swoich podawać i większą liczbę kart od naznaczoney, opłacając proporcyonalną poszlinę.

VIII. Opapierze na świadectwa dla handlujących włościan.

77) Zwierzchność włościańska może żądać od kaznaczeystwa powiatowego, świadectw dla wydania podległym sobie włościanom, mającym pasporta, ale za każdem żądaniem obowiązana wnieść poszliny, nie tylko za świadectwa, ale i za xięgi, które podług rodzaju handlu, oznaczonego w świadectwie, włościanin mieć powinien podług 50 artykułu tego Ukazu; przy czem mają bydź przedstawione i same xięgi dla należytego ich poświadczenia. (*Dokończenie nastąpi.*)

Kurs sankt-petersburski d. 19 paździer.: dukat hollen. nowy 11 r. 40 kop.. Zmiana złota 2 r. 88 kop. Zmiana srebra 2 r. 71½ kop.

Nieustający dochod kommissyi umorzenia długow: 6g assygnacyami — — 101 — } procentow
6g brzęczącą monetą — 99½
5g takąż — — — — 84 1/10

Królestwo Polskie.

Warszawa dnia 3 listopada.
(*z Gazety Warszawskiey.*)

Tegoroczny jarmark walny warszawski, *Wszystkich Swiętych*, w dniu dzisieyszym o godzinie 12 w południe przez dzwony ogłoszony został.

Deputacya główna jarmarczna odbywa posiedzenia swoje co drugi dzień po południu od godziny 2giey, w ratuszu głównym przy ulicy senatorskiey pod Nerem 462, na przeciw zabudowań *Marywillu.*

Straż policyyna, oddzielni dozorcy i stróże czuwają nad bezpieczeństwem towarow wewnątrz zabudowań *Marywillu*, które w porze nocney latarniami dostatecznie są oświecone. Oddzielne środki urządzonemi zostały względem niebezpieczeństwa pożaru.

Wielkie Xięztwo Poznanskie.

Poznań dnia 27 października.
(*z Gazety Warszawskiey.*)

Po kilkumiesięczney niebytności, miasto nasze cieszy się znowu obecnością JO. Xięcia Jmci Namiestnika N. Króla w W. Xięztwie Poznańskiém, i Jey Królewicowskiey Mci Xiężney Jmci *Ludwiki*, dostoyney Jego małżonki, z wysoką Ich rodziną. Stanęli tu dziś z majętności swojey Przygodzkiey, dokąd się zjechali JO. Xiążę Jmć z *Warszawy*, a Xiężna JMość z *Ruhberg* w Szląsku.

Hiszpanija.

Madryt dnia 15 października.
(*z Gazety Warszawskiey.*)

Stosownie do postanowienia Monarchy z d. 4 b. m. wiele osób, składających nayznakomitszą część ludności, będzie musiało opuścić stolicę tuteyszą. Zwierzchność wydała już urządzenie w tey mierze. Słychać o nowém postanowieniu, skazującém na wygnanie wiele ludzi, między którémi wymieniają: Hrabiego *Onate*, Xiążąt *Altamira, Abrantes, Medina-Celi*, Xiężnę *Benavento*, Margrabiów *Alcaniz, Santa-Cruz*, i Xięcia *Anglona.*

Policya wezwała tych, którzy mają się oddalić z *Madrytu*, aby wcześnie wzięli paszport. Słychać o uwięzieniu członków rządu rewolucyynego w *Kadyxie.*

Junta czyszcząca odebrała od rejencyi rozkaz, aby w 10 dniach podała żądania tych, którzy tracą urzędy.

Słychać, iż miasto *Madryt* ma zapłacić 6 milionów franków podatku wojennego.

W *Aranjuez* czynią przysposobienia na przyjęcie Króla, który d. 20 listopada odprawi wjazd do *Madrytu.* Monarcha nowém postanowieniem rozpuścił całe woysko hiszpańskie, a nowe ma tymczasowie wynosić 40,000 ludzi.

Jenerał *Amor* poddał się. Grandowie hiszpańscy, którzy się zapisali do dobrowolney milicyi madryckiey, są skazani na wygnanie.

Słychać, iż woysko francuzkie cofnie się wkrótce nad rzekę *Ebro*, pozostanie atoli w *Kadyxie* 10 batalionów, a 6 w tuteyszey stolicy.

Niewiadomo dokładnie, co się stało ze stanami i członkami rządu konstytucyynego.

Jenerał *Riego* bywa codzień badany; sprawa jego odbywa się w sądzie cywilnym.

Dnia 19. Następujące postanowienie posłano do wszystkich jeneralnych kapitanów prowincyy: „Król, Pan nasz, powodowany chęcią okazania szacunku swego i wdzięczności Xiążęciu *Angouleme*, Dostoynemu Kuzynowi Swemu, i Xiążęciu *Carignan*, za uczynione mu przysługi i usiłowania ich w wyrwaniu go z niewoli, w jakiey szał rewolucyyny go trzymał, chce, aby obu tych Xiążąt w całym kraju przyymowano, jako Infantów Hiszpańskich, i aby im wszędzie należną cześć oddawano.“

Oprócz Xięcia *Carignan*, Hrabia *Guilleminot*, Xiąże *Hijar*, który, jako pierwszy kamerjunker, był zawsze przy Królu w *Kadyxie*, i Hrabia *Corres*, otrzymali także od Monarchy order *Złotego Runa.*

Tuteysza gazeta *Restaurador* donosi w liście z portu *Santa Maria*, iż Królowa i Infantki, opuszczając *Kadyx*, miały na sobie ubior szkocki, z białemi i czerwonemi szarfami, a potém, gdy się oddaliły o wystrzał z działa od twierdzy, przebrały się w suknie białe z haftowanemi lilijami, co spostrzegłszy *Valdez* i *Capaz*, nie mało się strwożyli.

Kadyx dnia 2 października.
(*z teyże gazety.*)

Stan tuteyszego miasta nie jest przyjemny. Po oswobodzeniu Króla, pospólstwo napadło na domy konstytucyonistów, zrabowało je, i wiele sprzętów przy radośnych okrzykach spaliło, lub zniszczyło. Podobnież dzieje się w całey okolicy, i częste zdarzają się morderstwa.

Słychać, iż francuzi wysłali lekkie statki do *Teneryffy*, *Kuby* i *Ameryki* południowey z pomyślną wiadomością o oswobodzeniu Króla, i wezwaniem, aby się tameczne prowincye poddały władzy swojego Monarchy.

Sewilla dnia 10 października.
(*z teyże gazety.*)

Wczora udał się Krol z rodziną swoją do Kościoła katedralnego na *Te Deum.* Z okazałością zaprowadzono Królewstwo Jchmość do ołtarza, przy którym tron przysposobiono. Po *Te Deum* modlili się Królewstwo Ichmość przy relikwiach ś. *Ferdynanda.* W południe przypuścili do ucałowania ręki, a wieczorem było wielkie oświecenie miasta, które Królewstwo Jchmość objeżdżali. Ulice napełniał lud, wydając okrzyki: *Niech żyje Król!* Miasto kazało wybić medale na pamiątkę oswobodzenia Monarchy.

Francya.

Paryż dnia 21 października.
(*z Gazety Warszawskiey*).

Xiąże *Angouleme* dla tego nie był w *Kadyxie*, iż nie chciał wchodzić z tryumfem do miasta, gdzie Króla *Ferdynanda* VII więziono. Wspomniony Xiąże chyba na początku grudnia wróci do *Paryża.*

Gazety tuteysze umieściły następujący opis woyny hiszpańskiey: Dnia 6 kwietnia ruszyło woysko francuzkie; d. 7 przeszło rzekę *Bidassoa*, i Xięcia *Angouleme* przyjęto z radością w *Irun*; d. 17 powiewała biała chorągiew w *Vittoria*, d. 22 w *Burgos*, a d. 25 w *Saragossie*. Dnia 24 maja przyjęto Xięcia naczelnego wodza, jako oswobodziciela, w stolicy Hiszpanii. Przed rozpoczęciem krokow nieprzyjacielskich wywieziono Króla hiszpańskiego i rodzinę jego do *Sewilli.* Nie można było w *Madrycie* przytłumić rewolucyi. Srodek więc woyska udał się w dalszy pochód. Stany, nie widząc bezpieczeństwa dla siebie w *Sewilli*, postanowiły, aby Król ztamtąd wyjechał, a gdy tego wzbraniał się uczynić, odjęły mu władzę aż do przybycia jego do *Kadyxu.* Twierdza

ta, leżąca w południowym końcu Hiszpanii, uważana była za niedobytą. Poszedł tam Xiąże *Angouleme*. *Sewilla* przyjęła go z radością. *Grenada* poddała się d. 25 lipca. Uderzono na *Kadyx* od lądu i morza. Tymczasem inne korpusy oblegały małą liczbę twierdz, które się jeszcze broniły, lub ścigały nieprzyjaciela wszędzie, gdzie dawał odpór. Katalonia, Arragonia, Walencya, Leon i Galicya wystawiały widok nayświetnieyszych dzieł wojennych. *Korunna*, leżąca na zachodnim końcu Hiszpanii, poddała się d. 21 sierpnia; kilku dowódców hiszpańskich toż samo uczyniło. Powszechna uwaga zwróciła się na *Kadyx*. Dnia 31 sierpnia wśród okrzyków: *Niech żyje Król!* zdobyto szturmem warownią *Trocadero*, która tę twierdzę od lądu zasłaniała. Dnia 20 września potęga morska zajęła *San Pedro*, zewnętrzny szaniec wyspy *Leon*. Trzema dniami pierwiey woysko nasze zdobyło *Pampelunę*, stolicę Nawarry, a d. 27 września *San Sebastian* i *Figueras*. Dnia 1 paździer. Król hiszpański oswobodzony przybył z rodziną swoją do główney kwatery Xięcia *Angouleme*, a d. 3 tego m. poddał się *Kadyx*. Tak więc w niezupełnych 6ciu miesiącach ukończono woynę w Hiszpanii, i Monarchę jey oswobodzono.

Pan *Chateaubriand* otrzymał od Króla Portugalskiego order *Chrystusa*.

Spodziewamy się w tym miesiącu przybycia sławnego kompozytora *Rossini*, który muzyką swoją przyłoży się do uczczenia dzieł bohatyrskich woyska naszego.

Zaraz po odebraney wiadomości o oswobodzeniu Króla hiszpańskiego, kazała Xiężna *Talleyrand* odprawić wielką mszą w kościele parafialnym w *Pont de Sains*, na podziękowanie Bogu za tak szczęśliwy wypadek.

Papież *Leon* XII doniosł własnoręcznym listem feldmarszałkowi porucznikowi austryackiemu *Neipperg* w Parmie, o wyniesieniu swojem na stolicę Apostolską.

Dnia 22. Xiąże *Dino* otrzymał stopień jenerała porucznika, a Hrabia *Laroche Jacquelin* marszałek polny, objął po nim dowództwo brygady kiryssyerów gwardyi królewskiey.

Celnieysze warunki umowy, zawartey d. 7 b. m. między jeneralnym kapitanem *Don Karolem O'Donnel* i *Don Józefem Jacon*, dowódcą twierdzy *Ciudad-Rodrigo*, są następujące: Kroki nieprzyjacielskie z obu stron natychmiast ustaną. Dowódca i osada oświadczają chęć do pełnienia rozkazów, jakie od *Ferdynanda* VII odbiorą. Korpus trzymający twierdzę w zamknięciu, zaymie także stanowisko, aby cała przestrzeń w rozległości wystrzału działowego od twierdzy należała do jey dowódcy. Zamknięcie ustanie, przez co twierdza może mieć dowolny związek z każdą inną twierdzą; woysko osady może także mieć związek z korpusem trzymającym twierdzę w zamknięciu, lecz tylko w miarę pozwolenia obustronnych dowódców. Od czasu zatwierdzenia tey umowy, ani twierdza, ani korpus trzymający ją w zamknięciu, nie mogą powiększać swoich środków obrony lub uderzenia. Jeśliby twierdza potrzebowała jakiey pomocy, dowódca jey ma podać, żądanie dowódcy korpusu blokującego, a ten także je uskutecznić; na wzajem postąpi się w przypadku, jeśliby korpus blokujący potrzebował pomocy, którąby mu twierdza dać mogła. Niniejsza umowa póty ma swoję ważność, póki rozkazy królewskie nie nadeydą. Jeśliby tymczasem zachodziły jakie trudności lub wątpliwości w jey uskutecznieniu, w tym razie mają bydź w dobrym sposobie załatwione. (Twierdza ta otworzyła d. 11 b. m. bramy swoje, woysku trzymającemu ją w zamknięciu, gdy dowódca jey został uwiadomiony przez jeneralnego kapitana, Karola *O'Donnel* o postanowieniu królewskiem z d. 5 b. m., aby wszystkie warownie, będące jeszcze w mocy konstytucyonistów, oddane były nayblizszemu woysku francuzkiemu, albo też dywizyom rojalistów hiszpańskich. Jenerał *O'Donnel* chciał ją zaraz tegoż samego dnia zająć, i dowództwo jey poruczyć półkownikowi *Novoa*, a potem udać się z półkiem *Ferdynanda* VII do *Salamanki* lub *Zamora*.)

Wielka główna kwatera Xięcia *Angouleme* była d. 13 b. m. w *Ecija*. Król hiszpański bawił jeszcze d. 12 b. m. w *Sewilli*.

Dnia 25. Wielka główna kwatera była jeszcze d. 14 b. m. *Ecija*. Listy prywatne z *Madrytu* pod d. 17 b. m. donoszą, iż Xiąże *Angouleme* ma tam przybydź d. 25 b. m., a Król dopiero dnia 1 listopada wjazd odprawi.

Marszałek *Oudinot* doniosł urzędownie z *Madrytu* ministrowi woyny, iż twierdza *Ciudad Rodrigo* poddała się woysku pod dowództwem jenerała Hrabiego *O'Donnel*.

Okręt liniowy *Jean Bart* popłynął z *Brest* do *Kadyxu*, gdzie ma wziąć woysko nasze, wracające do oyczyzny.

W ratuszu tuteyszym czynią przysposobienia do wspaniałey uczty, którą miasto da dla Xięcia *Angouleme* za jego powrotem.

Hrabia *Marcellus*, deputowany z departamentu *Girony*, napisał odę z powodu oswobodzenia Króla *Ferdynanda* VII, oraz bohatyrskich dzieł Xięcia *Angouleme*, i woyska francuzkiego w Hiszpanii.

Dnia 24. Słychać, iż Xiąże *Angouleme* przed powrotem swoim do Francyi, uda się do Katalonii. Listy, pisane z główney kwatery korpusu stojącego w tey prowincyi, zapewniają, iż cały 2gi korpus pod dowództwem marszałka *Molitor* ustąpi z prowincyi Grenady i Murcyi, a weydzie do Katalonii. Spodziewać się atoli wypada (pisze *Dziennik Rozpraw*), iż jeszcze przed weyściem tego licznego korpusu, twierdze katalońskie, będące dotąd w mocy konstytucyonistów, otworzą bramy swoje.

Jenerał porucznik *Rottenburg*, donosi z *Perpignan*, iż dowódcy w *Urgel* ofiarowano taką kapitulacyą, jaką twierdza *San Fernando* de *Figueras* zawarła; lecz jey nie przyjął. Odtąd podwojono przysposobienia do oblężenia, a działa szczęśliwie pokonały wszystkie przeszkody. W nocy z d. 11 na 12 b. m. wysypano bateryę, mimo gęstego deszczu, co nazajutrz spostrzegłszy nieprzyjaciel, wysłał 200 ludzi dla zburzenia szańców naszych; lecz oddział ten odparty, musiał wrócić do twierdzy. Strzelanie z bateryy przeciwko niey wysypanych miało się zacząć d. 14 b. m. *Vigo* dowódca, twierdzy został nie dawno ciężko raniony; wypadek ten przyśpieszy zapewne poddanie się twierdzy. List pisany d. 11 b. m. z obozu pod *Barcelloną* wyraża. „Wystrzały działowe i odgłos dzwonów w *Gracie* i *Sorria*, z powodu oswobodzenia *Ferdynanda VII*, dały się słyszeć w *Barcellonie*, a wyprawieni do twierdzy posłańcy rozeymowi z postanowieniem królewskiem, uprzątnęli wszelką wątpliwość dowódcy o tym pomyślnym wypadku. Nie wiadomo jeszcze, co *Rotten* i stronnicy jego uczynią. Trudno, aby się wzbraniał dopełnić rozkazów królewskich. Po odparteу d. 12 września wycieczce, osada nie ośmieliła się żadney więcey uczynić. *Rotten* sprowadza co dzień żywność i potrzeby wojenne do warowni *Montjouy*, właśnie jak gdyby chciał się tam zamknąć. Nigdy atoli nie potrafi się długo trzymać. Wiadomość o oswobodzeniu Króla ucieszyła wszystkich katalończyków.“

Jenerał *Pozzo di Borgo*, poseł Cesarsko rossyyski, jadąc do Króla Jmci Hiszpańskiego, przybył d. 18 b. m. z licznym orszakiem do *Bordeaux*.

Monarcha nasz kazał odprawić w całym kraju dziękczynne modły za pomyślne ukończenie woyny w Hiszpanii.

Xiąże *Fitzjames*, będąc wczora na polowaniu z *Monsieur*, miał przypadek. Strzelba zbytecznie nabita pękła i urwała mu połowę lewey ręki. Rana jest bardzo niebezpieczną.

Po skończoney wystawie płodów przemysłu krajowego, Król Jmć kazał przez Hrabiego *Blacas* rozdać w obecności swojey nayzasłużeńszym artystom i rękodzielnikom 12 krzyżów legii honorowey, oraz 72 medalów złotych, 153 srebrnych, i 250 śpiżowych.

D. 25. Wielka główna kwatera była d. 15 b. m. w *Kordowie*, a nazajutrz w *Corpio*. Odebrano przez telegraf wiadomość z *Alcaras* pod d. 19 b. m. iż twierdza *Leryda* d. 18 b. m. kapitulowała i d. 30 b. m. będzie oddaną ze wszystkiemi warowniami.

Anglia.

Londyn dnia 10 października.
(*z Gazety Warszawskiey.*)

Jenerał porucznik *Cole* został mianowany gubernatorem woyskowym i cywilnym wyspy wschodnio-afrykańskiey ś. *Maurycego* (*Lsle de France.*)

Jenerał *Downie*, który długo siedział w więzieniu w *Kadyxie*, i podpółkownik *Brown*, z kilku innemi anglikami, przyjęli służbę w woysku Króla hiszpańskiego.

Jeden z podsekretarzów stanu został wysłany do Hiszpanii dla oddania Królowi *Ferdynandowi* oświadczenia rządu naszego, względem pretensyy Anglii do Hiszpanii.

Z powodu stanu interessów naszych w Indyach Zachodnich, rząd przedsięwziął posłać tam woysko na okrętach wojennych, a nie na statkach przewozowych.

Towarzystwo ogniowe w *Nowym Yorku*, chce także zabezpieczać za osóbną opłatą od kradzieży.

W roku skarbowym ukończonym d. 10 b.m. dochody krajowe nasze wynosiły o milion 293,989 funtów szterl. mniey, aniżeli w roku zeszłym, co pochodzi ze znacznego zmnieyszenia podatków i akcyzy.

Posłano ztąd bardzo ważne listy do Lorda *Strangfort*, posła naszego w *Stambule*: poczém dywan turecki naradziwszy się postanowił, aby nadal żołnierze tureccy nie odprowadzali okrętow angielskich, przeznaczonyoh na czarne morze, i aby ich nie przetrząsano.

W *Liverpool* spaliły się onegday 3 wielkie spichrze ze zbożem, po większey części zagranicznem.

Gazety tuteysze umieszczają następującą wiadomość o jenerale, *Guileminot*, szefie głównego sztabu Xięcia *Angouleme*: Jest rodem z Niderlandów, i ma lat 50. Z woyska niderlandzkiego przeszedł do francuzkiego. Jako przyjaciel *Moreau* popadł roku 1804 w niełaskę u *Napoleona*; lecz w następnym roku podczas kampanii przeciwko Austryi został powołany do służby: walczył roku 1808 w Hiszpanii i w roku 1813 z powodu bitwy pod *Dessau* otrzymał stopień jenerała porucznika. Jest jednym z naydoświadczeńszych i naybiegleyszych officerów w całém woysku francuzkiém. Pracuje nad opisem kampaniy, które odbył w ciągu rewolucyi.

Pewny cudzoziemiec wznowił dawny projekt połączenia kanałem obu oceanow, rozdzielonych między morzem. Chce sam łożyć na to wydatek, który tylko 200,000 dollarow ma wynosić, pod warunkiem, aby przez 25 lat pobierał kanałowe od przepływających okrętow. Miernie licząc, miałby przez cały ten czas kilka milionow dochodu. Prezes rządu kolumbiyskiego myśli sam jechać dla rozpoznania rzeczy na mieyscu.

Turcya.

Od granic tureckich dnia 3 października.
(*z Korrespondenta Warszawskiego.*)

List prywatny z *Korfu* daje następujące wiadomości o wyprawie floty tureckiey przeciw Morei: „Kapitan Basza, na czele floty złożoney z 90 okrętów, które z całym przepychem azyatyckim wyszły pod żagle, przybył szczęśliwie do *Negrepontu*, przywiózł rozpaczającym turkom przez greków oblężonym zepsuty chleb i oliwki, spalił przytém 4 wsi, oddawna przez greków opuszczone. Wyszedł potém powtórnie pod żagle, krążył pomiędzy *Missolungi* i *Patrasem*, gdzie zastał w zatoce kilka okrętów europeyskich, które przeglądając, znalazł na statku Jońskim 6 greków. Kazał ich natychmiast udusić, a kapitanów tych wszystkich okrętów na swojey fregacie do dział przywiązać i kiymi ukarać. Po tym czynie zarzucił kotwicę pod *Patrasem*, udał się ztamtąd do *Pastopirgo* blisko zamku leżącego, naprzeciw cytadelli lepantskiey, przy wniyściu na zatokę koryntską, i wysadził na ląd część woyska; lecz grecy, ukryci właśnie w tém mieyscu na zasadzce, uderzyli na ten oddział i znieśli go, tak dalece, iż kapitan Basza z wielką trudnością zdołał szczątki tego woyska ocalić. Udał się poźniey na zatokę koryntską, chcąc nieść pomoc i żywność osadzie tamecznego zamku, oczekując na przybycie woyska albańczyków, które stosownie do jego planu lądem nadciągnąć miało. Lecz i drugi ten zamach nie był pomyślnieyszy od pierwszego: gdyż grecy napadłszy na nieprzyjaciół, wielką im klęskę zadali, i zabrali wszelkie zapasy, przeznaczone dla cytadelli koryntskiey. Kapitan Basza po czterykroć wysadził na ląd woyska pod *Koryntem*, lecz cztery razy przypłacił tego utratą żołnierzy. Port tameczny okryty był pływającemi trupami, a że oprócz tego zwłoki tych, co na morowe zarazę pomarli, i w morze rzuceni zostali, w znaczney liczbie tamże woda zapędziła, przeto mieszkańcy twierdzy *Missolungi* postanowili zaniechać połowu ryb w zatoce, gdyż zdrowie ich cierpiećby na tém mogło. W tym stanie rzeczy, pozbawiony nadziei przywiedzenia swojego planu do skutku, postanowił kapitan Basza z niewymówną boleścią po trzech miesiącach z flotą odpłynąć, gdyż mu zabrakło ludzi do odbywania służby okrętowey.

Hassan Basza, Namiestnik Wezyra *Mehmeda Ali*, Baszy Egiptu, przezwany postrachem chrześcian na wyspie Krecie, umarł z zaraźliwey choroby w twierdzy *Suda*.

Wiadomości Rozmaite.

Sposob zabezpieczenia składów zbożowych i śpiżarń od myszy. W składach P. *Makdonald* w *Sklapa*, robiły myszy wielkie zniszczenia; nareszcie przyszło mu na myśl, aby w środek i na wierzchu kup zbożowych wetknąć 3 do 4 gałązek żabiey mięty (*mentha pallustris*), a odtąd to zboże od myszy było nietkniętem. Powtórzył przeto doświadczenie swoje na składach sernych i innych; a skutek okazał, że gdziekolwiek tę roślinę, czyli zieloną, czyli suchą położył, myszy tam gościć przestawały. (*z Korr. Warsz.*)

Leczenie kamienia w okolicy nadreńskiey Nigdzie tak często ludzie nie podpadają tey chorobie, jak nad *Renem*, w krajach, gdzie obficie wina się rodzą. Ale to złe mają zaprzemijające; ponieważ wiedzą z doświadczenia, iż jabłecznik w prędce ich od tey słabości uwalnia. Jak tylko ból trapić zaczyna, odstawiają beczkę jablecznika, który chory za powszedni napój pije, żadnego innego przytém nie używając trunku; naymniey zaś pije na dzień 4 razy; a nim pół wiadra wypróżni, już kamień wychodzić zaczyna. Czasem dwa wiadra dostatecznemi są do wypędzenia naybardziey zadawnionych i naywiększych kamieni. Im słodsze są jabłka, z których ten trunek został zrobiony, tym prędzey pomaga. Dla ulżenia zaś bolów, wczasie wychodzenia kamieni, używają do nacierania trahklowskiego balsamu. (*z Korr. Warsz.*)

Kurs wileński na assygnaty od dnia 26 paźdz. rubel srebrny 3 rub $79\frac{1}{4}$ kop., czerwony złoty nowy r. 11 kop. 77, stary r. 11 kop. 58, imperyał r. 36 kop. $80\frac{1}{2}$.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora.
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 131.

Wilno dnia 31 Października v. s. 1823 Roku.

o Zbiegach.

Od Litewsko-Wileńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż wzięty tuteyszey gubernii w zawileyskim powiecie za nieokazanie paszportu Symon Iwanow Isak powiadający na examinie, że od urodzenia ma lat 40 rodem z tuteyszey gubernii, brasławskiego powiatu z pod obywatela Manuzego a w którym mieyscu niewie, lecz takowe opowiadanie za wyprawkę pokazało się niesprawiedliwém; tenże Isak dobrowolnie wyznał, że w rewizyi nigdzie niezapisany, i że bywał po różnych mieyscach; dla nieokazania do potwierdzenia tego naymnieyszych dowodow; na mocy Ukazu Rządzącego Senatu pod dniem 29 augusta 1807 r.; podług rezolucyi Rządu pod dniem 15 maja 1823 roku wydaney, uznany włoczęgą, i na mocy 10 paragrafu Naywyższego Jego Cesarskiey Mości rozkazu, pod d. 23 februaryi 1823 r. danego Rządzącemu Senatowi; dla odprawienia do Syberyi na posielenie odesłany dnia 9 junii, podług urządzenia w ustawie o zsyłkowych, do Tobolskiego Prykazu zsyłkowych; o czém zgodnie z 12, 13, 14 i 15 punktem tegoż Naywyższego Ukazu, uwiadamiają się właściciel tego włoczęgi, albo gromada, do którey on należy. Przymioty pomienionego włoczęgi: wzrostu 2 arsz. 6 wiersz., twarzy podługowatey, ciemney, włosow na głowie brodzie i wąsach ciemno-rusych, oczu ciemno szarych, nosa miernego. Dnia 10 oktobra 1823 r. Assesor i Kawaler Nowicki. Sekretarz i Kawaler Kleyst.

Od tegoż Rządu ogłasza się, iż wzięty w tuteyszey gubernii w mieście Kownie bez paszportu żyd Mowsza Leybowicz powiadający na examinie, że od urodzenia ma lat 20, rodem iz gubernskiego miasta Mińska, gdzie i w ostatniey rewizyi jest zapisany w tamecznym kahale; dla nieokazania do potwierdzenia tego naymnieyszych dowodow; na mocy Ukazu Rządzącego Senatu pod dniem 29 augusta 1807 roku; podług rezolucyi Rządu pod dniem 5 junii 1823 roku wydaney, uznany włoczęgą, i na mocy 10 paragrafu Naywyższego Jego Cesarskiey Mości rozkazu, pod d. 23 februaryi 1823 r. danego Rządzącemu Senatowi; dla odprawienia do Syberyi na posielenie odesłany d. 16 tegoż junii; podług urządzenia w ustawie o zsyłkowych, do Tobolskiego Prykazu zsyłkowych; o czém zgodnie z 12, 13, 14 i 15 punktem tegoż Naywyższego Ukazu uwiadamiają się właściciel tego włoczęgi, albo gromada, do którey on należy. Przymioty pomienionego włoczęgi: wzrostu 2 arsz. 1 wiersz., twarzy podługowatey, włosow na głowie ciemnych, brody i wąsów niema jeszcze, oczu ciemnoszarych, nosa miernego płaskiego.

Dnia 10 oktobra 1823 roku. Podpisy jak wyżey.

Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż wzięci za nieokazanie na pismie świadectw aresztanci, Jan Malichow, Sierhiey Hryhorjew, Antoni Suchodolski, Franciszek i Jan niepamiętający nazwiska, którzy na examinie powiadali: Malichow rodem z tulskiey gubernii, z skarbowey słobody, położoney pod samem miastem Tułą, robotnikiem w tameczney fabryce broni, ze skarbowych poddanych; Hryhorjew z wileńskiey gubernii, widzkiego powiatu, z poddanych czynszowych ze wsi Szamat, obywatela Pusłowskiego, a Suchodolski, Franciszek i Jan mieysca urodzenia swego niepamiętającymi, na osnowie Imiennego Naywyższego ukazu pod d. 23 februaryi i przedpisania ministeryum wnętrznych spraw pod d. 27 marca teraźnieyszego roku, uznani za włoczęgow i odesłani do Syberyi na posielenie. Przymioty pomienionych włoczęgow: Malichow wzrostu 2 arsz. 4 wiersz., twarzy okrągławey, staruszkowatey, nosa miernego, oczu światłokarych, włosow na głowie, wąsach i brodzie światło-rusych, od urodzenia lat 58. Hryhorjew wzrostu 2 arsz. $4\frac{1}{2}$ wiersz., twarzy pełney czystey, nosa miernego szerokiego, oczu szarych, włosow na głowie, wąsach i brodzie swiatłorusych, od urodzenia lat 36. Suchodolski wzrostu 2 arsz. $6\frac{1}{2}$ wiersz., twarzy małey ospowatey, nosa miernego, szerokiego, oczu szarych, włosow na głowie ciemno, a na brodzie i wąsach światło-rusych, od urodzenia lat 30. Franciszek bez nazwania wzrostu 2 arsz. $5\frac{1}{2}$ wiersz., twarzy podługowatey ciemney, nosa wielkiego, z szramem od rozrąbania toporem, oczu karych, włosow na głowie, wąsach i brodzie ciemnorusych, od urodzenia lat 35, i Jan także bez nazwania wzrostu 2 arsz $4\frac{1}{2}$ wiersz., twarzy ciemney pełney, nosa miernego, szerokiego, oczu karych, włosów na głowie czarnych, a na wąsach i brodzie ciemnorusych, na obu rękach ma brodawki, od urodzenia lat 36; a zatem jeśli pomienieni włoczęgi okażą się do kogo należącymi, aby ten w prośbie o ich zwrócenie, postąpił podług istotney mocy pomienionego ukazu. D. 20 oktobra 1823 roku.

Sekretarz F. Arcimowicz.

---

1 W skutek rezolucyi Sądu Głównego Litewsko-Wileń. 2go Departamentu w roku 1823 marca 19 d. zaszłey, sprawę między wierzycielami JPanow Marcina oyca i Antoniego syna Palczewskich do rozbioru w sposobie konkursowym przed Sąd Ziemski Ptu Wileń. odsyłającey, tenże Sąd przez ustanowiony i ogłoszony dnia 24 8bra 1823 roku dylacyyny dekret, komportacyą dokumentow wszelkich na kredytorach i pretensorach stawających i niestawających a bydź mogących. i równąż na samych debitorach fundusz wyświecić zdolnych, tudzież majątku ruchomego na regestrze, od daty tegoż dekretu za niedziel cztery do Kancellaryi Aktowey Ziem. Wileń. (dwóniedzielną persystencyą i obowiązkiem oddania ad invicem kopii spraw) spełnić się powinną uznał, adcytacyą debitorów massowych zastrzegł, między possesorami domu JPanow Palczewskich właściwe akta etiam pod niestanność lub odeyście któreykolwiek strony wyexpedyować przeznaczył, i w przyszłym sprawy przypadnieniu oczewistą rozprawę bez żadnych zwłok i odkładow zadeterminował. Zeby więc kredytorowie i pretensorowie z jakiegokolwiek zrzódła do funduszów JPP. Palczewskich pretensye rościć mogący, o ustanowionym konkursie i powinności spełnienia powyżey datą wyrażonego dekretu wiadomemi bydź mogli, a do oczewistey rozprawy sub amissione rei, zaś debitorowie że etiam w ich niestanności oczewisty nastąpi wyrok, zatem niedogodności przydarzyć się mogące, własney winie przypisać będą powinni, stawali, przez ninieyszą trzykrotną do Gazet Kuryera Litew. podającą się awizacyą wzywa.

Pozew.

1. Wypis z Xiąg Ziemskich Powiatu Telszewskiego.

Roku 1823 mca października 11 dnia. Przed Aktami JEGO CESARSKIEY MOSCI Ziemskiemi Ptu Telszew. stawając obecnie W. JPan Michał Przyałgowski Regent Graniczny i Adwokat sądownictw Telszewskich, pozew na papierze herbowym pół rublowym pisany, wespół z relacyą woźnieńską, do akt podał, którego wyrazy następne: Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnącego Całą Rossyą etc. etc. etc. Urodzonych Dorothę matkę Henryka Heberharda, i Fryderycha synów, Emilię z Mirbachow in voto Butlerowę, Elżbietę z Mirbachow Szrederowę, Julianę i Dorothę córki Mirbachow i Mirbachówey, tudzież onych opiekuna Leopolda Nolda, Starozak. Abrama i Eliasza Lewinow, Ur. Fryderycha Kühla, Jakóba Lewanowskiego, Tadeusza Łukaszewicza, Starozak. Moyżesza Openheyma, Ur. Fryderyka Szwarcofas, Fryderyka Rutzena Adwokata, Xiędza Jerzego Woytkiewicza Kanonika i Prowizora Seminars. wormińskiego, Sorę Boruchówynę, Ur. Wincentego Ciemnołońskiego, i wszystkich różnego tytułu pretensorów i debitorów do objektu sprawy konkursowey po zeszłym do wieczności Henryku Mirbachu Jenerale i Kawalerze należeć i interesować się mogących, w stosunku do dekretów po niżey tłumaczyć się zamierzonych, tegoż Mirbacha pod konkurs idącey massy plenipotent czyli kurator, Ur. Michał Przyałgowski Adwokat Subsel. Telszew. przez ninieyszą edyktalną cytacyą w Gazecie Kuryera Litew. zamieścić się mającą, na Sąd Taxatorsko-Exdywizorski ku finalnemu rozbiorowi między wierzycielami i debitorami zeszłego Jenerała Mirbacha sprawy, w majętności Ławkożemach w Ptcie Telszew., 1824 dnia 10 januaryi niezawodnie złożyć się postanowiony i w Kuryerze ogłoszony, powołuie w składzie takim: w Rozeymie Remissyynym konkursowey sprawy zeszłego Henryka Mirbacha, z onego wierzycielami i pretensorami Sąd Ziem. Telszew. 1816 januaryi 11 dnia ferowanym wyrokiem determinując Sąd zjazdowy taxatorsko-exdywizorski, do ochrony massy konkursowey za plenipotenta adwokata Przyałgowskiego przeznaczył, na twierdzy jakiego wyroku, Sąd zjazdowy w dobrach Ławkożemach w ptcie Telszew. upływającego roku septembra 6 dnia zareasumowany, prerogatywę i szczegółowe obowiązki kuratora massy zagraniczył, w ślad czego z obowiązku postępując, tak wyżey specifikowanych pretensorow, różnego stopnia, a po większey części jak się z komportacyi wykaże, fałszywych i rachunkowe nie zaś liquidi debiti, bardziey jeszcze zapłacone nullo dato et accepto zformowane stosunki multiplikujących, tudzież wszystkich jakiegobądź zwania i gdziekolwiek mieszkających, na termin wyżey oznaczony, to jest roku 1824 januaryi 10 dnia, pozywając proszą, za niedopełnienie komportacyow winnych ukarania, pretensyow fałszywych, szczególnie Starozak. Lewinow, Rutzena i dalszych, jako nullo dato nastałych, a podwóyney bonifikaty dopominających się, podniesienia, a jeżeliby cokolwiek zdołali udowodnić, gdy ta massa sformowała się, z rachunkow kupieckich tylo po wymierzeniu ręcznym kredytorom, kompletney lokacyi pod uwagę chyba przyjęcia, gdy zaś dobra Ławkożemy z folwarkami posadą swoją dwóm partom środkując, wybycie produktów załatwiają, których obfitości żyzna ziemia dostarcza, tudzież puszcza materyalną, zakłady smolnow i cegielniow liczne czynią awantaże, ziemi też i budynkom w wysokim szacunku exdywidowania, a kiedy zaydzie potrzeba dla przekonania fałszywych skarg i pretensyow, aktow inkwizycyi kalkulacyi i weryfikacyi, między proszącym a pretensorami lub z jednym z których dozwolenia, niepełnych komportacyow ponowienia rachunkowych stosunkow przez jurament od sukcessorow wyznaczyć się mający podniesienia, na debitorach zeszłego jenerała Mirbacha jacy przez sprawę się wykażą odpowiedniey massy pretensyyney zalokowania, na debitorach expensa prawne sądzenia, na niestawających pretensorow amissyi deklarowania. Dat. 1823 8bra 8 dnia, napozew Sądu taxatorsko-exdywizorskiego.

Roku 1823 mca 8bra 13 dnia Woźny niżey własnoręcznie piszący się zeznaję, że kopię tego pozwu JWW. Dorocie matce, Henrykowi Heberhardowi, i Fryderykowi synom, Emilii z Mirbachow Butlerowey, Elżbiecie z Mirbachow Szrederowey, Julianie i Dorothcie córkom Mirbachow i Mirbachównom, tudzież onych opiekunowi W. Leopoldowi Noldowi, starozakonnemu Abramowi i Eliaszowi Lewinom, JPanom Frydrychowi Kuehlowi, Jakóbowi Lewanowskiemu, Tadeuszowi Łukaszewiczowi, Star. Moyżeszowi Openheymowi, JPP. Fryderykowi Szwarcofasowi, Fryderykowi Rotzenowi Adwokat., JX. Jerzemu Woytkiewiczowi Kanon. i Prowizor. Seminar. Wormeń., Sorze Boruchównie, JP Wincentemu Ciemnołońskiemu, i wszystkim tak pretensorom jako i debitorom po zeszłym jenerale Mirbachu, na Sąd taxatorsko-exdywizorski w dobrach Ławkożemach w ptcie Telszew. 1824 roku januaryi 10 dnia, na ostateczny rozbiór konkursowey sprawy po zeszłym Henryku Mirbachu złożyć się mający, w tychże dobrach Ławkożemach w ptcie Telszew., na instancyą plenipotenta konkursowey massy WJP. Michała Przyałgowskiego adw. Sądow Telszew. podałem, a dla rzetelney wiedzy wszystkich do tey sprawy interessowanych, tak pretensorow jako i debitorow zeszłego Mirbacha, mnie zaś z położenia mieysca, imion i nazwisk nieznajomych, tę relacyą wespół z extraktem pozwu, w gazecie Kur. Lit. zamieścić postanowiłem. U tey relacyi podpis woźnego taki. Franciszek Permin woźny ptu Telszew. po czém suscepta kancelaryi następnie się wyraża. Roku 1823 mca paźdz. 15 dnia, przed aktami Ziem. ptu Telszew. stawając obecnie woźny ninieyszą relacyą podanego pozwu urzędownie zeznał, świadczę Ignacy Dowkont Ziem. ptu Telszewskiego Regent. Jakowy pozew wespół z relacyą do xiąg Ziem. ptu Telszew. zapisano, a z onych i ten wypis pod tegoż Urzędu Skarbową pieczęcią stronie potrzebującey jest wydan.

Zgodność z księgami poświadczam Ziem. ptu Telszew. aktowy Regent Ignacy Dowkont.

Takowy Extrakt Redakcya przyiąć do druku może Sędzia Ziem. Telsz. Jan Jankowski.

Wezwanie sukcessorów.

Zeszły z tego świata przed laty kilkunastu JP. Michał Andrykowski w dobrach Zmud. JW. Józefa Gorskiego Staroscica Wieksz. Gintyliszki zwanych w powiecie Telszewskim położonych był officyantem w obowiązku ekonoma, umieraiąc cały swóy majątek ruchomy żonie swojey JPani Helenie z Pachniewskich Andrykowskiey zapisał. sukcessorką zostawił a mnie opiekunem mianował. rzeczona JP. z Pachniewskich Andrykowska w wdowim stanie będąc. w tychże dobrach czas niemały mając swoją lokacyą roku ninieyszego dnia 28 augusta żyć przestała nieczyniąc żadney dyspozycyi; jako opiekun uchroniwszy całą jey ruchomość od zaginienia podaję do wiadomości publiczney aby sukcessorowie z prawnemi dowodami po odbior sukcessyi z ruchomości składającey się do Gintyliszek przybyli. przy którey są papiery. a mianowicie obligi, za któremi prawi sukcessorowie poszukiwać będą mieli stopień. Ninieyszą awizacyą dla ogłoszenia trzykrotnego do Kuryera Lit. podając oną podpisuję. Dat roku 1823 7bra 8 dnia.

Benedykt Łabanowski Rott. woysk pol.

Poprawa Omyłki.

W ogłoszeniu, wzywającem sukcessorów zmarłego Grafia Bandonelli, umieszczonym w N. 115 Kuryera Litewskiego, należy czytać, nie Bandonelli, ale Bandinelli.